

2. Соціальний звіт за 2017 рік (за даними Міністерства соціальної політики України). URL: <http://mlsp.kmu.gov.ua/document/188938/2017.doc> (дата звернення: 30.10.2019).

Колодій Ірина Олегівна

студентка 2 курсу ОС «магістр» факультету фінансів та обліку, ТНЕУ
Науковий керівник – к.е.н., доцент Сидорчук А.А.

ПЕРСПЕКТИВИ НАПОВНЕННЯ ДОХІДНОЇ ЧАСТИНИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ

Місцеві бюджети є важливим елементом бюджетної системи країни, основним фінансовим планом регіону, тому проблеми формування і функціонування місцевих бюджетів залишаються вкрай актуальними.

Від рівня ефективності формування доходів місцевих бюджетів залежить ступінь можливості виконання органами місцевого самоврядування відповідних функцій, насамперед, щодо соціального захисту населення, надання послуг з освіти, охорони здоров'я, розвитку житлово-комунального господарства.

Доходи місцевих бюджетів мають давати змогу вирішувати завдання, покладені на органи місцевого самоврядування.

Найбільш гострою нині є ситуація з рівнем достатності доходів місцевих бюджетів та їх високої залежності від міжбюджетних трансфертів. Це породжує необхідність пошуку можливостей збільшення доходів місцевих бюджетів за рахунок джерел, що посилюють фінансову незалежність органів місцевої влади та ведуть до посилення децентралізації.

Формування дохідної бази місцевих бюджетів знаходиться в центрі вивчення науковців та безпосередньо працівників органів місцевої влади. Вдосконалення процесів організації міжбюджетних відносин у частині формування фінансових ресурсів регіонів залишається дуже важливим питанням [1].

Обсяги міжбюджетних трансфертів місцевим бюджетам виділяються в неповних розмірах. Вони не забезпечують річної потреби в коштах на виплату заробітної плати працівникам відповідних закладів освіти, охорони здоров'я. Тому місцеві органи влади змушені частину своїх власних надходжень спрямовувати на оплату праці в цих галузях. Це

приводить до недофінансування власних потреб органів місцевого самоврядування, оплати інших видатків пов'язаних з поточною діяльністю.

На сьогоднішній день актуальною є проблема високої залежності доходів місцевих бюджетів від міжбюджетних трансфертів, що породжує необхідність пошуку можливості збільшення доходів місцевих бюджетів за рахунок джерел, що посилюють фінансову незалежність органів місцевої влади і ведуть до посилення децентралізації. Залишається актуальним питання підвищення ефективності використання коштів місцевих бюджетів України.

Важливе місце у формуванні доходів місцевих бюджетів належить розвитку місцевого оподаткування. Надходження від місцевих податків і зборів зараховуються безпосередньо до доходів бюджетів місцевого самоврядування.

Місцеві податки і збори повинні стати надійним інструментом регулювання економічного розвитку територій, вирішення різнопланових проблем, які виникають, зменшення соціальних проблем [2].

З метою удосконалення та розширення бази місцевого оподаткування перспективними напрямками є:

1) віднесення до майнового податку доходів від продажу об'єктів майна і майнових прав, також частини доходів від операцій з майном, доходів від надання майна в лізинг, оренди або суборенди;

2) забезпечення удосконалення системи адміністрування майнового податку шляхом формування повноцінного земельного кадастру та проведення грошової оцінки земель у населених пунктах та за їх межами з урахуванням ринкового фактору.

Враховуючи досвід зарубіжних країн, для посилення фіскальної значущості місцевих податків і зборів в частині формування дохідної бази місцевих бюджетів, слід оптимізувати їх кількісний і якісний склад та на законодавчому рівні дозволити органам місцевої влади впроваджувати такі місцеві податки та збори:

- податок за розміщення грального бізнесу;
- збір за паркування автотранспорту на прибудинкових територіях у темну добу;
- податок з реклами за розміщені рекламні щити або рекламні пристрої;

– збір за огороження прибудинкових територій чи житлових будинків;

– цільовий збір за експлуатацію системи вивозу, сортування, транспортування та утилізації побутових відходів;

– податок на транспортні засоби (вантажівки та трактори з максимальною масою понад 3,5 тон; причепи, які разом з транспортним засобом мають допустиму загальну масу 7 тонн і вище; автобуси);

– цільовий збір на охорону довкілля, впорядкування парків і кладовищ

Наведений перелік можливих надходжень місцевих податків та зборів буде сприяти збільшенню дохідної частини місцевих бюджетів, що знайде своє відображення у розвитку адміністративно-територіальних одиниць [3].

Відсутність повних баз даних стосовно власників житлової нерухомості не дозволяє податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки, в повній мірі виконувати свою фіскальну функцію, що призводить до значних недопоступлень до бюджету. Необхідно передбачити обов'язкову передачу баз відповідних даних органам Державної податкової служби з боку всіх інстанцій, які володіють інформацією про власників житла.

Граничні фіксовані ставки єдиного податку не відповідають економічним реаліям, оскільки вони прив'язані до мінімальної заробітної плати та прожиткового мінімуму на початок року й залишаються незмінними протягом року – не враховують вплив інфляційних процесів та не забезпечують справедливого податкового навантаження на відміну від відсоткових ставок від доходу для 3 групи платників.

Шляхом вдосконалення системи місцевого оподаткування може бути запровадження нових, актуальних сьогодні податків і зборів: екологічних, збору на право розміщення офісів в центральній частині міста, податку на цінні папери, грошові капітали.

За останні роки динаміка надходжень доходів місцевих бюджетів демонструє стабільне та суттєве зростання, пов'язане з реформою міжбюджетних відносин, проведеною в контексті бюджетної децентралізації.

З метою збільшення дохідної частини місцевих бюджетів, забезпечення фінансової спроможності громад та зважаючи на зростаюче

навантаження на місцеві бюджети в зв'язку з передачею на місцевий рівень додаткових видатків пропоную:

1. Зараховувати в повному обсязі надходження податку на доходи з фізичних осіб до місцевих бюджетів.

2. Здійснювати індексацію грошової оцінки земель, збільшити коефіцієнт індексації грошової оцінки землі до рівня індексу споживчих цін.

3. Запровадити сплату єдиного податку за місцезнаходженням, а не за місцем реєстрації платника.

4. Прив'язати ставку єдиного податку першої групи платників не до прожиткового мінімуму, а до мінімальної зарплати.

5. Посилити контроль за об'єктами нарахування податку на нерухоме майно.

6. Активізувати підприємницьку діяльність в регіонах, посилити інвестиційну складову.

Реалізація вказаних напрямів дозволить підвищити рівень власних доходів місцевих бюджетів, ефективність використання фінансових ресурсів та створить стимули для саморозвитку і досягнення фінансової стабілізації і соціально-економічного розвитку регіонів.

Література:

1. Кужелєв М.О., Плахотнюк В.В. Формування місцевих бюджетів в умовах децентралізації. *Економічний вісник №36/1.2018.* С. 302-312.
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Підхомний О.М., Журба О.Ю. Проблеми забезпечення та шляхи збільшення доходів місцевих бюджетів. *Молодий вчений. №10/50. 2017.* С. 996-1000.